

---

# ARCHIVNÍ A-Ž



## Archivní A-Ž

### „Havel“ v Aši

V únoru 1960 se důstojník Pohraniční stráže kapitán František Minha zviditelnil jako ochránce náležitého pánského účesu.

Šlo o incident, při němž občan Václav Hankovec přišel dne 5. února 1960 o své delší vlasy, tzv. havla. Ostříhán byl, podle všeho nedobrovolně, holičem ašského útvaru Pohraniční stráže. Poškozený svou újmu ohlásil vojenskému obvodovému prokurátorovi v Karlových Varech a ten provedl šetření události. V prověřování<sup>1</sup> se objevily dvě odlišné verze příběhu.

Z Minhova vyjádření vyplynulo, že na počátku měl být slovní konflikt, který pak vyústil v předvedení mladíka na útvar Pohraniční stráže. Onoho dne před restaurací Junák<sup>2</sup> při cestě ze služby měl Minha slyšet, jak Hankovec ve skupině osob říká: *Tak a jdem si ožrat drážku*. Minha na Hankovce reagoval slovy, že chce jít do hospody, ale že přitom nemá na holiče. Mladík měl odpovědět, že je bez koruny, a tedy že nemá ani na holiče. Minha podle svého vyjádření nabídl Hankovcovi ostříhání. Nabídl mu ostříhání zdarma u útvaru Pohraniční stráže, a navíc jej tam odvedl.

Hankovec ve svém podání z 10. února 1960 naopak uváděl, že jej kapitán odvedl k holiči násilím, když mu zkroutil ruce za zády. Minha jej nechal ostříhat podle vojenského vzoru, a ještě mu měl vyhrožovat, že by mu nechal rozpárat jeho úzké „páskovské“ kalhoty, kdyby byl na útvaru krejčí. Ve věci musel poskytnout svědectví i útvarový holič.

Minha zastával v té době v Aši důležité postavení. Od roku 1955 byl velitelem tamního praporu Pohraniční stráže, jednoho z pěti, jimiž 5. chebská pohraniční brigáda střežila státní hranice od Lubů na hranici s NDR přes ašský výběžek po obec Mýtina na hranici s tehdejší Německou spolkovou republikou. Důstojník měl na kontě i několik zásahů proti osobám podezřelým z pokusu o tzv. nedovolený přechod státní hranice. Jakožto nadřízený vojáka základní služby – holiče mohl ovlivnit jeho svědectví. Ten vypověděl, že se Hankovec ostříhání nebránil, jen požadoval, aby jej „nestříhal příliš vysoko“.

Podle vojenského obvodového prokurátora se nepodařilo prokázat, že by se Minha dopustil trestného činu omezování osobní svobody. Na druhé straně prokurátor

1 Dopis vojenského obvodového prokurátora veliteli 5. chebské pohraniční brigády ze 14. 3. 1960, uložený v personálním spisu F. Minhy. Následující text je psán s využitím tohoto materiálu.

2 Restaurace se nacházela na rohu ulic Gogolova a Alešova. Za toto zjištění děkuji J. Kočišové z ašského muzea.

konstatoval, že je však nutné považovat jednání kapitána Minhy za krajně nevhodné, a jak bylo vyšetřováním prokázáno, zejména výpovědí vojína Vlčka [holiče], došlo již v minulosti k tomu, že kpt. Minha přivedl na útvar i jiného civilního občana „mladíka“ a nařídil mu [holiči], aby ho ostříhal, a kromě toho i jiní důstojníci útvaru mu [holiči] již přivedli celkem 5 civilních osob k ostříhání. Tyto skutečnosti svědčí o tom, že toto jednání velitelských orgánů v Aši není ojedinělé a bylo by schopno způsobit roztrpčení mezi občany a mohlo by přerůst v tr. [trestnou] činnost. Závěrem pak vyzval velitele brigády, aby Františka Minhu potrestal kázeňsky a podal o tom zprávu.

Z prokurátorova dopisu lze soudit, že podkladem byly vedle Hankovcovy stížnosti výpovědi Františka Minhy a vojína Vlčka, útvarového holiče. Jeho závěry se nepřiklánějí k Hankovcově verzi o násilném odvedení na pohraniční útvar. Může to souviset s tím, že vyšetřování se nepídilo po svědectví někoho ze skupiny mladých, která stála před restaurací společně se stěžovatelem. Tak se stalo, že kapitán Minha byl velitelem brigády potrestán ústní důtkou a tento případ měl být proškolen s *důstojníky na shromáždění u útvaru s tím, aby se podobný případ v budoucnosti již neopakoval*.<sup>3</sup>

Použité archivní materiály: ABS Brno Kanice, fond Personální spisy příslušníků ministerstva vnitra, personální spis ev. č. 6754/24 (František Minha); tamtéž, fond Osobní evidenční karty, osobní karta jmenovaného.

[PVa]

## **Nebyla to Lochneska, byl to Pileťouš obecný**

Dne 11. listopadu 1966 upozornil vedoucí tiskového dohledu v Hradci Králové krajský sekretariát KSČ na článek *Lochneská příšera v hradeckém potoce*, který se měl objevit v časopise studentů SVVŠ J. K. Tyla. Po konzultaci s pracovníkem ideologického oddělení byl zmíněný článek vypuštěn, jelikož měl zesměšňovat VŘSR, vydávat ji za příšeru a její konec (úmrtí) oslavovat dnem pracovního klidu. Článek byl psán formou výtahů z různých informačních zdrojů a zněl následovně:

### Pochodeň dne 2. 11.

*V neděli ráno dne 30. 10. přiběhl na Gottwaldovo náměstí v našem města starý rybář. Vyskočil na tribunu, uchystanou k oslavám VŘSR, a trhavým hlasem křičel: Viděl jsem příšeru v Piletickém potoce. Vyděšené hradecké obyvatelstvo, shromážděné k oslavám, se okamžitě přesunulo za skandování hesel k určitému místu. Podrobné informace přinese zítřejší Pochodeň.*

### Rudé Právo

*Československá lochneská příšera, či zrakový klam starého rybáře? V Hradci Králové se objevila předpotopní příšera. Na místo objevu se dostavila skupina archeologů a biologů, aby přezkoumala pravost této zprávy.*

3 Z odpovědi velitele 5. chebské pohraniční brigády ze dne 28. 3. 1960 na dopis vojenského obvodového prokurátora, uložené v personálním spisu F. Minhy.

New York Times 3. 11.

Obrovská příšera v ČSSR. V městečku Hradec Králové se v nedělních odpoledních hodinách objevilo jakési předpotopní zvíře obrovských rozměrů. ČSSR jako první ze socialistických států drží primát v objevech příšer! Zájem o tento neobvyklý zjev projeví i naši vědci v čele s Jamesem F. Barleyem a odletěli na místo záhadné události.

Pochodeň 4. 11.

Vědci z celého světa se dohadují o původu příšery. Američané tvrdí, že příšera se dostala z Karibského moře do Atlantického oceánu, odtud do Baltského moře, z něj do Labe. Přes NDR se tato obluda dostala do ČSSR do Hradce a nakonec zakotvila v Piletickém potoce. Potud Američané. Anglie tvrdí, že obluda pochází z kanálu La Manche! Atlantským oceánem plula do Středozemního moře, přes Dardanely do Černého moře a odtud proti proudu Dunaje do NSR, kde se vylodila. Tam přešla přes Šumavu a po proudu Vltavy plavala do Mělníka, tam do Labe atd. Čeští vědci jsou skromnější. Prohlašují, že se dotyčný tvor vylíhl z vajíčka, která přečkala na našem území miliony let a které zahřálo podzimní slunce.

Rudé právo 4. 11.

Spory o národnost příšery se neustále vyhrocují. Vědci z celého světa brání národní čest! MČV (malý český vědec) Dr. Bažule prohlásil, že příšera bude převezena do hradecké nemocnice za účelem vypumpování žaludku, neboť návštěvníci této u nás neobvyklé podívané jí podávají různé pamlsky. Lékaři mají o osud obludy, nazvané Piletouš obecný, vážné obavy.

Morning star 5. 11.

Angličtí vědci vyslovili dohady o tom, pocházejí-li lidé z opic, nebo z příšer podobných Piletouši. Tuto domněnku jim potvrdili i některé lidské vlastnosti, které se podobají vlastnostem příšery. Je to například sobecký individualismus, příživnictví atd. Průzkum ještě není u konce.

Pochodeň 5. 11.

Na otázku, bude-li žít Piletouš, či nebude, odpovědělo lékařské koncilium, že obluda bude žít ještě několik hodin. Na novohradeckém hřbitově již četa hrobařů kope hrob o rozměrech 20 × 18,5 metru. Tam bude Piletouš po slavnostním pohřbu převezen novou tisícitunkou z kopřivnické Tatry, která byla za tímto účelem zhotovena.

Rudé právo 5. 11.

Celý národ v černém! Hradecký rybář, který objevil příšeru, je v havlíčkovobrodském blázinci. Nesnesl pomyslení a smrt Piletouše a po strašných výčitkách se zbláznil. Zítřka všichni na pohřeb. Ať žije Piletouš!

Pochodeň 6. 11.

Tak nám Piletouš umřel. Pohřeb se koná dnes ve 3 hodiny odpoledne na Novém Hradci. Vstupenky 20, 50 a 100 Kčs, vojsko a studenti polovic. Starosta města New York zaslal předsedovi ONV soustrastný telegram.

London Times 6. 11.

*Celý svět oplakává našeho věrného druha a kamaráda Pileťouše z Hradce. Letadla, která se zúčastní poslední cesty obludy, odlétají v 11 hodin z Londýnského letiště.*

Pochodeň 7. 11.

*Pohřeb obludy proběhl celkem klidně. Pouze několik archeologů plakalo dojetím a několikatisícový dav, který se na pohřeb dostavil, rozehnal sbor požárníků. Dne 7. 11. se bude od příštího roku slavit jako den pracovního klidu.*

*Tím naše zpravodajství o životě Pileťouše obecného končí. Z dostupných i nedostupných pramenů sestavil redaktor Jožo Jurkovič.*

(Zdroj: ABS, f. M1-12 (II) Ústřední publikační správa Hradec Králové, č. 34 – denní hlášení z let 1963–1966, karton 113. Sestavil Jan Kratochvíl.)

[JK]

**Osobní evidenční karty letným pohledem statistiky**

Jednou z nejdůležitějších pomůcek archiváře, alespoň co se Archivu bezpečnostních složek týče, jsou jmenné databáze. Slouží nejrůznějším agendám a typům materiálů a rozmanité jsou rovněž co do počtu záznamů. K těm rozsáhlejšími v tomto ohledu jednoznačně patří databáze osobních evidenčních karet příslušníků Ministerstva vnitra, jež zahrnuje více než 291 000 záznamů. Tato cifra se nedá ztotožnit s počtem různých osob, jelikož k jednomu příslušníkovi či příslušnici může být více záznamů, resp. karet. Stejně tak neplatí tvrzení „co položka, to jedna osobní evidenční karta“, jelikož zejména u žen platí, že dva nebo více záznamů odkazují na tutéž kartu, resp. osobu. Důvodem jsou různá příjmení před provdáním a po něm, u mužů zase mohlo dojít k přejmenování, o jehož důvodech ještě padne zmínka. I přes tyto nesrovnalosti se však jedná o řádný vzorek, jenž skýtá prostor pro nejrůznější statistické hrátky.

Po vzniku Sboru národní bezpečnosti v roce 1945 se podoba osobních evidenčních karet co do velikosti a množství obsažených informací několikrát měnila a ustálila se přibližně v polovině 60. let. Tehdy se vyvinula do napůl přeloženého formátu A3, v kteréžto podobě přežila i zánik SNB. Zahrnovala především osobní a rodinné údaje, dosažené vzdělání, kompletní služební postup a záznamy o povyšování. Speciálním případem byly karty, jež sice vznikaly v průběhu 50. let a nesou razítko krajské správy, avšak týkají se příslušníků, kteří svou službou do SNB již nezasáhli. Ba dokonce nezasáhli ani do prvorepublikových bezpečnostních sborů, čímž se dostáváme k prvnímu statistickému údaji, kterým jsou nejdříve narození příslušníci.

Tím úplně nejstarším je jistý Karel Bernhauer narozený v roce 1846, který – dle údajů na kartě – odešel do výslužby až v roce 1930! Druhým v pořadí je Václav Cibuš, ročník 1849, a nejstarší trojici uzavírá Matěj Bouda narozený roku 1850. V průběhu dalších dekád počty narozených samozřejmě narůstají, přičemž na kartě mají v kolonce posledního působiště většinou uvedeno „dozorce vězňů“, případně „čet-

nictvo“ nebo „bývalý příslušník policie“; na jedné kartě si lze přečíst i poznámku „bývalý uherský četník“. Od 70. let 19. století se mezi narozenými začínají objevovat i ženy, přičemž tou nejstarší je Anděla Kalinová narozená roku 1870. Zprvu působily spíše jako občanské zaměstnankyně (zpravidla uklízečky) na různých útvarech, ty později narozené už jako regulérní příslušnice. Jako občanští zaměstnanci nicméně sloužili i nejstarší mužští zástupci v databázi. V této souvislosti zaujme případ Štefana Železníka, ročník 1879, jenž má u nás kartu jakožto dělník v autodílně VB, avšak v poznámce má uvedeno, že působil již v řadách rakouského četnictva v letech 1905–1914.

Dalším statistickým údajem, u kterého se zastavíme, je četnost záznamů k jednotlivým datům narození (bez roku). Zde se pomyslný vítěz usadil hned na 1. lednu s 1 155 záznamy. Na opačném pólu máme dva zástupce: nejméně záznamů se váže k datům 27. a 30. prosince, a sice 649. Zbytek dnů v roce se z hlediska počtu narozených pohybuje v tomto rozsahu, výjimku zcela nepřekvapivě tvoří 29. únor, na který připadá 167 záznamů.

A jak je to s četností příjmení? Asi málokoho překvapí, že tím nejčastějším je Novák s 1 953 záznamy, kde jsou zahrnuti jak mužští nositelé, tak ženské nositelky tohoto příjmení. Následuje Svoboda/Svobodová (1 331) a Novotný/Novotná (1 263). Až do šesté pozice, kde se postupně nachází ještě Dvořák, Černý a Procházka, se pořadí shoduje s nedávným žebříčkem četnosti příjmení v ČR (k roku 2008), poté již následují odchylky. Desítku nejčastějších příjmení tak v našem případě uzavírají Veselý, Kučera, Hájek a Pokorný.

Poněkud atraktivnější je pohled na opačný pól žebříčku, kde se nachází spousta neobvyklých a minimálně u příslušníků bezpečnostních složek nečekaných příjmení. Nejdříve se zastavíme u takových, která sestávají z různých slovních spojení. Jména jako Brzobohatý, Nejezchleb či Skočdopole nejspíš nezbudí větší pozornost. O něco méně obvyklé už jsou Vítámvás, Přinesdomů nebo Zřídka veselý a opravdovými raritami jsou Hrejsemnou, Rádsetoulal, Domalíp či dokonce Nechoddom. O mnoho vyrovnaněji naopak zní příjmení Bezstarosti.

Za kuriózní příjmení objevující se v databázi lze dále považovat Šklíba, Blabla, případně Blábol či Blábolil, Vyhnis, Brkoslav (umocněné křestním jménem Jaroslav), Hampapa nebo Bařtipán. Mnoho sympatií jistě nezbudí ani příslušník Bubák, Špína nebo Strašidlo. V databázi však lze dohledat i taková příjmení, se kterými jejich nositelé museli při výkonu služby zažívat vyložené peklo. Například jeden prvo-republikový policista se jmenoval Lump, přičemž ještě větší paradox provázela jeho smrt, neboť jej ve službě zastřelil lupič jménem Pokorný. V roce 1956 zase nastoupil do řad SNB jistý Führer. Lze si domyslet důvody, pro které si záhy změnil jméno na přijatelněji znějící Fišer. A asi málokdo by chtěl padnout do spárů příslušníka jménem Surovec, kterých sloužilo hned několik. Na pozoru se člověk musel mít rovněž před strážcem pořádku jménem Švindl. Taktéž příjmení Spratek či Fakan (též Fagan) se na pomyslné rameno zákona příliš nehodí, zvláště pokud jsou jeho nositelé

mladšího věku. Vyloženě nelichotivě pak vyznívají příjmení Hňup, Zadek, Kokot či Hajzl. U posledně jmenovaného se sluší dodat, že dva ze čtyř nositelů obsažených v databázi se posléze přejmenovali na Hájek, resp. Hanuš. Na závěr těchto kuriozit uvádím již zcela bez komentáře trojici Šukal, Klátíl a Šoustal.

Stranou samozřejmě nezůstanou ani křestní jména. U mužů neochvějně vládne Josef, resp. slovenská varianta Jozef, ke kterému se váže celkem 25 769 záznamů. Na druhém místě je s odstupem František s 16 525 záznamy a na pomyslných stupních vítězů je doplňuje Jan, včetně varianty Ján, s 15 209 záznamy. Do nejpočetnější desítky je doprovázejí v daném pořadí Jaroslav, Václav, Karel, Jiří, Miroslav, Antonín a Ladislav. U žen je třeba brát celkové počty s o něco větší rezervou než u mužů z již výše naznačeného důvodu více záznamů s různými příjmeními k téže osobě. Nicméně na vrcholu žebříčku se usadila Marie, která je uvedena u 10 557 záznamů, následuje Anna (6082) a Věra (3650). Do desítky se ještě „vlezly“ Jana, Božena, Eva, Helena, Zdenka, Jaroslava a Jiřina. Jak se v čase mění obliba různých křestních jmen, dokládá fakt, že jména jako Lukáš či David, která v dnešní době figurují ve dvacíctce nejčastějších mužských jmen v Česku, mají v databázi pouze 18, resp. 19 zástupců.

Na závěr se i v tomto případě podíváme na některé kuriozity a ojedinělé zástupce. Tak například u dvou záznamů se objevují jména Narcis, Pravdomil, Sidonius, najdeme zde také sedm Svatomírů, čtyři Vojmíry nebo pět Kajetánů. Po jednom zástupci mají jména Živan, Chranibor, Rudouš, Olbram, Odolen, Venanc, Lorand či poněkud archaicky znějící Hilarius a Thimoteus. Nechybí rovněž zástupci sedmi mýtických knížat Neklan a Vnislav. U ženských jmen lze naopak narazit na rarity jako Rosana, Eulália či Teofília.

Jako epilog tohoto skromného statistického pojednání nechť poslouží konstatování, že v databázi nenajdeme ani jednoho jmenovce dvou nejslavnějších fiktivních Čechů – Josefa Švejka a Járy (Jaroslava) Cimrmana.

[RaK]

### **Přátelské styky s ruskými vojáky se nevyplácí – hlavně v srpnu 1968**

Během příprav archivního materiálu pro badatele se i sám archivář někdy začte a občas mu text přijde povědomý a řekne si: *Tohle já znám, o tom jsem již četl*. Pak si ale uvědomí, že to, co četl, se pojilo k jiné události. Ale narazí i na příhody, které jsou si velmi podobné, u kterých si uvědomíme, že historie vytváří dějinné paralely. I u následujícího případu si řeknete: *Něco podobného se už jednou stalo...*

Na Oddělení VB v Tachově se 31. srpna 1968 kolem 12. hodiny dostavil Miroslav R. a učinil oznámení, že do jeho bytu vtrhla skupina mladých lidí a odvedla s sebou jeho devatenáctiletou švagrovou Evu P. Za necelou hodinu se Miroslav R. opět dostavil na stejnou služebnu s oznámením, že se jeho švagrová již vrátila domů s úplně oholenou hlavou. Na základě tohoto oznámení začalo okamžité vyšetřování.



Při objasňování tohoto skutku zjistili příslušníci VB, že za čin jsou zodpovědní Jiří N., František B., František Z. a Josef J. Všichni mladíci potvrdili, že k únosu a ostříhání Evy P. došlo kvůli tomu, že se stýkala se sovětskými vojáky. Mladíci ji napomenuli, aby této činnosti zanechala, což jim Eva P. slíbila, ale nedodržela a dále se s vojáky stýkala. Proto bylo přistoupeno k trestu, a to oholení jejich vlasů.

Další vyšetřování odhalilo, že zadržení měli na svědomí další čtyři dívky. O den dříve ostříhali tři dívky dohola a jedné nalili do vlasů lepidlo, a to za styky s okupačními jednotkami. Posléze byl případ předán okresnímu prokurátorovi, který si mladíky *předvolal a poučil je o nevhodnosti jejich počínání.*

(Zdroj: ABS, f. B3\_10\_II, inv. j. 15 – Srpen 1968 – výpis z denních událostí do 22. 8. – 7. 9. 1968.)

[OF]

### **Tišlerova aféra pohledem roku 1968**

Již více než šedesát let nás dělí od jedné z největších afér Zpravodajské správy Generálního štábu Československé lidové armády (ZS GŠ ČSLA), která významně znamenala fungování této zpravodajské služby a měla za následek její zásadní personální obměnu. Dne 25. července 1959 zběhl čs. vojenský a letecký přidělenec ve Washingtonu pplk. František Tišler a požádal v USA o politický azyl. Ačkoliv v dané době znamenala tato událost pro Tišlerovy nadřízené šok, s odstupem času se může jevit jeho čin poměrně předvídatelným.

Je s podivem, že František Tišler byl v roce 1955 vyslán do USA, ačkoliv údajně disponoval pouze minimálními zkušenostmi se zpravodajskou prací. Tišler byl jmenován do funkce vojenského přidělence ve Washingtonu navzdory nepříliš pozitivním informacím k jeho osobě, jimiž ZS GŠ disponovala. Ještě během studií na Vojenské akademii se u něj měla projevit nervová nemoc a pozdější zprávy jej charakterizovaly jako povrchního a lehkovážného bohéma.<sup>4</sup>

Tišler v USA nevykazoval prakticky žádnou zpravodajskou činnost a v dubnu 1957 byl pro „špatnou pracovní morálku, neukázněnost, neodpovědné plnění úkolů“ a také pro manželskou nevěru povolán zpět do ČSR. Přes výše uvedené nedostatky však jeho kariéra neskončila a v září 1957 byl opět vyslán do Washingtonu na svoji původní pozici.<sup>5</sup>

4 ABS, f. Zpravodajská správa Generálního štábu Československé lidové armády (ZS/GŠ), čj. 0018/1960/B-3 BF ZSGŠ (balíky, karton 78). Srov. MICHL, Jan. Oldřich Burda – náčelník vojenské rozvědky v letech 1960–1968. In: *Paměť a dějiny. Revue pro studium totalitních režimů* 4, č. 3 (2010), s. 91–99.

5 ABS, f. ZS/GŠ, čj. 0018/1960/B-3 BF ZSGŠ (balíky, karton 78); tamtéž, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky SNB – svazky (VKR – svazky), arch. č. KR-12810 VKR.

S největší pravděpodobností již tehdy probíhala Tišlerova spolupráce s FBI.<sup>6</sup> Tato činnost patrně trvala dva roky a mohla by trvat i déle, nebýt údajného Tišlerova dalšího milostného dobrodružství. V červnu 1959 navrhl ministr národní obrany Bohumír Lomský Tišlerovo odvolání, zejména pro uvedený delikt, a jeho návrhem se následně zabývalo politbyro ÚV KSČ. Než však došlo k samotnému odvolání, stačil František Tišler 25. července 1959 odcizit utajované dokumenty a zběhnout. Tišler měl v té době disponovat informacemi o organizaci, struktuře a personálním obsazení velké části ZS GŠ, zároveň prý znal některé konspirační byty a radio-  
stanice.<sup>7</sup>

Tato kauza měla nesmírný dopad na činnost celého vojenského zpravodajství ČSLA. V prvé řadě zlomila vaz náčelníkovi ZS GŠ generálmajoru Antonínu Rackovi,<sup>8</sup> který byl degradován do hodnosti vojína a nadále se profesně realizoval jako truhlář. Tišlerovo zběhnutí se dotklo celkem 36 operativních pracovníků, kteří byli odvoláni ze zahraničí či nebyli vysláni do operačního prostoru, tři spolupracovníci ZS GŠ byli vyřazeni a mnoho dalších bylo v zahraničí dekonspirováno.<sup>9</sup>

Ačkoliv byl „viník“ pro československou justici nedostupný, již v roce 1961 byl Vyšším vojenským soudem v Příbrami odsouzen dne 29. prosince k odnětí svobody na 12 let nepodmíněně. Později se však prokázalo, že Tišler pracuje pro americkou špionáž a jeho případ byl znovu otevřen. Byla vypracována nová obžaloba a Tišler byl v novém procesu odsouzen dne 10. července 1964 k trestu smrti.<sup>10</sup>

V případě Františka Tišlera bylo zřejmé, že se do Československa dobrovolně nevrátí. Z pohledu představitelů tehdejšího režimu zůstával nepotrestán, a tak se již brzy po jeho útěku uvažovalo o jeho únosu do ČSR. Pravděpodobně nejbliže k realizaci byly plány na vypořádání se s Tišlerem v roce 1966. Z objektového svazku I. správy MV (bývalé československé civilní rozvědky) s názvem „Vlast“, krycí název svazku ZRÁDCI, je patrné, že československé tajné služby uvažovaly o zřízení komand za účelem „likvidace zrádců“. Pro osoby odsouzené k smrti, jako například bratry Mašinovy či právě Františka Tišlera, bylo dokonce možné *po příslušném schválení a pokynu přistoupit k jejich fyzické likvidaci přímo na území cizího státu.*

6 ŽÁČEK, Pavel. Agentem svobodného světa. Kariéra zpravodajského důstojníka Františka Tišlera. In: *Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu* 53, 2004, č. 1, s. 94.

7 ABS, f. VKR – svazky, arch. č. KR-12810 VKR; srov. tamtéž, f. Hlavní zpráva rozvědky SNB – svazky (I. S – svazky), reg. č. 2616, podsvazky 01, 08, 09, I. S; srov. tamtéž, f. ZS/GŠ, 0026/60-B/3 BF ZSGŠ (balíky, karton 78); srov. SIEBER, Karel. Tišlerova aféra. In: *Pražský web pro studenou válku* [online]. 13. 1. 2006 [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <http://www.praguecold-war.cz/tisler.htm>

8 ABS, f. ZS/GŠ, čj. 0014018 BF ZSGŠ (balíky, karton 231); srov. tamtéž – svazky ZS/GŠ, OS-2472 ZSGŠ; srov. též MICHL, Jan, ref. 1, s. 91–99.

9 ABS, f. ZS/GŠ, čj. 0018/1960/B-3 BF ZSGŠ (balíky, karton 78); tamtéž čj. 0026/60-B/3 BF ZSGŠ (balíky, karton 78).

10 Žáček, Pavel, ref. 6, s. 104.

Samotný případ Františka Tišlera získal krycí jméno TRUHLA. K realizaci tohoto případu ani žádných dalších z objektového svazku „Vlast“ však nikdy nedošlo.<sup>11</sup>

Tišlerova „zrada“ neupadla v zapomnění ani v letech následujících. Dne 15. března 1968 byl na Ústřední kontrolní a revizní komisi ÚV KSČ předložen text s názvem „Zločin a trest“, který se zamýšlel nad příčinami a následky jeho zběhnutí. Okolnosti Tišlerova případu byly přehodnocovány zřejmě v souvislosti s dezercí tzv. „semínkového generála“ Jana Šejny, který zběhl 25. února 1968.<sup>12</sup> V textu zaznívá silná kritika postupu vyšetřování celé záležitosti, zejména cenzury daného případu, aby bylo možno *skrýt mnoho nedostatků těch funkcionářů, kteří nesli za zradu Tišlera odpovědnost, včetně těch, kteří případ vyšetřovali*. Text rovněž odsoudil „čistku“ po Tišlerově útěku, která měla *mnoha nevinným lidem uprostřed nejpłodnějšího věku vážně narušit životní existenci*.<sup>13</sup>

František Tišler, tehdy již pod falešnou identitou jako Frank LAURENT, zemřel předčasně v roce 1971 na Floridě.<sup>14</sup>



František Tišler

[JG]

Zpracovali Ondřej Fišr [OF], Jiří Garncarz [JG], Jan Kratochvíl [JK], Radim Krupica [RaK], Pavel Vaněk [PVA].

11 ABS, f. I. S – svazky, reg. č. 12320 I. S (arch. č. 10907), svazek s krycím názvem VLAST – ZRÁDCI.

12 KALOUS, Jan. Generál Jan Šejna – objekt zájmu vojenské kontrarozvědky. In: *Securitas Imperii* č. 8. Praha: ÚDV, 2001, s. 95–147.

13 ABS, f. ZS/GŠ, čj. 055464 ZSGŠ (karton 201).

14 KADLECOVÁ, Kateřina. Americká dcera československého agenta: „Špatné české zuby mají kořeny v socialismu!“ In: *Reflex.cz* [online]. 25. 6. 2012 [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/46787/americka-dcera-ceskoslovenskeho-agenta-cia-spatne-ceske-zuby-maji-koreny-v-socialismu.html>